

„în verde, este așezat pe sofa alături de Sir Robert Ainslie, care este la stânga, locul de onoare în Turcia. Grupul de persoane șezând este suita ambasadorului. Cei în picioare sunt boierii sau nobilii țării. În dosul lor stau slugi purtând felurite mâncări. Jilțul gol reprezintă tronul „Marelui Domn“ (Sultanului), de-asupra căruia se vede turaua în loc de stemă, armoriile nefiind întrebuințate de Turci. Autoritatea delegată principelui este reprezentată prin sabia atârnată de perete, la spațele Voevodului. Voia este supusul „Marelui Domn“ și este ales și aprobat de el. Principele întrebuințează câte odată titlul de Hospodar, „ceiace înseamnă general șef al miliției“ (*sic*!).

Reproducem aici gravura foarte rară a acestei recepții — planșa lipsește mai totdeauna din diferitele edițiuni ale albumului. Stampele sunt gravate în aquatinta între anii 1801 și 1806: unele sunt trase în mai multe exemplare decât altele. Fură adunate supt diferite titluri, din care mai multe sunt însemnate de d. Lugoșianu în acest „Buletin“ (IV, p. 28).

Pe stampa noastră trebuie notat că tuiurile de Pașă au fost greșit interpretate de gravor. Arată ca niște boambe în loc de cozi de cai.

Seria fu executată de William Watts (*1752+1857), gravor cunoscut, de pe desemele lui Luigi Mayer. Din aceste originale nu s'au păstrat, pe cât știu, decât singura vedere a Curții din București pe care o reproducem aici alăturat. Această frumoasă planșă, de o mărime de 42×63 cm., fu găsită, acum câțiva ani, la un anticar din Londra. Provine „din colecția unui lord“ — exact de unde, n'am putut afla.

Luigi Mayer este un artist bine cunoscut, vestit mai ales prin multele gravuri ce s'au executat de alții după schițele și desemele lui, nu numai pentru albumul lui Ainslie, dar și pentru cartea lui Reimers despre ambasada lui Cutuzov la Constantinopol în anul 1793¹, în care găsim multe pagine despre Bucureștii și Iașii de pe acea vreme. Cu toate că gravuri după desemele lui Mayer se găsesc multe, originalele lui sunt atât de rare, încât chiar Victoria and Albert Museum din Londra nu posedă niciunul singur ieșit din penelul său.

Vederea Palatului este prețioasă pentru noi. Ea constituie singura priveriște autentică a vechiului palat, care fu, precum știm, distrus de foc în timpul lui Ioan Caragea Voevod în Ianuarie 1813².

CÎTE-VA NOTE ASUPRA CURȚII ARSE

de VIRG. DRĂGHICEANU

Acvarela lui Mayer, cum a arătat-o și d-l H. Stahl, cred că reprezintă Mănăstirea Mihai-Vodă, iar nu palatul numit mai târziu „Curtea Arsă“.

Câteva spicuiuri de date istorice și planul anexat, extras din Boroczyn, ne îndrituesc la această determinare¹.

Se știe, în adevăr, că această Curte fusese ridicată în anul 1775 de Alexandru Ipsilanti, care, la venirea sa în București, nu mai putea locui în vechiul palat dela Curtea Veche (Piața Anton-Vodă) ce fusese ruinat de vechime și de războiul turco-rus din 1769—1774², în așa fel că Domnul trebuia să se așeze în vechea casă a lui Brâncoveanu (Piața Bibescu-Vodă).

Clădirea ridicată în apropiere de mănăstirea Mihai-Vodă, după spusele lui Sulzer³, nu avea nicio estetică, cu cele două aripi ale sale, pe care le zidiseră, în felul unui mediocru institut de orfani, meșteri turci sau bulgari.

Se pare că această clădire arse foarte de timpuriu, de un foc necunoscut până azi.

Se știe că, în orice cas, Hangerli făcea mare pregătiri de materiale pentru restaurarea acestei Curți în 1798, iar cu cinci ani înainte de această restaurare, în 1793, Ainslie, la întoarcerea din Constantinopol, vizită pe Domn în palatul său: „*dans un monastère . . . , la résidence³ actuelle du Woyvode*“⁴, după ce palatul fusese ars. Această mănăstire nu poate fi decât Mihai-Vodă.

Supt Caragea-Vodă, în Decembrie 1812, Curtea ce fusese restaurată dupe primul foc, supt Hangerli, cum am văzut, arse iarăși până în temelie trei zile⁵.

¹ Heinrich von Reimers, *Reise der russisch-kaiserlichen ausserordentlichen Gesandtschaft an die Ottomanische Pforte im Jahr 1793*, 3 vol. in 4°, Petersburg, 1803.

² Cf. Lagarde, *Voyage*, ed. 1824, p. 321.

³ Urechia, *Istoria Românilor*, VII, p. 216.

⁴ *Views in Turkey in Europe and Asia*, The Collection of, Sir Robert Ainslie, Londra, 1801.

⁵ Kreuchely către Miltitz, în Hurmuzaki, X, p. 181; *Biserica ortodoxă*, XIII, pp. 264, 265.

¹ A. Boroczyn, *Planul Bucureștiului*, 1852.

² C. Erbiceanu, *Cronicarii greci*, p. 188: *Catalogul oamenilor sec. al XVIII-lea*.

³ *Geschichte des transalpinischen Dasiens*, Viena, 1781, I, p. 291.

Ruinele ei se păstrau fiind trecute în planul lui trebuie să vedem palatul de la mănăstirea Mihai Boroczyn. — Câte-va capitele de un clasic turcesc Vodă.

Fig. 3. Planul de situație al Curții Arse și Mănăstirii Mihai-Vodă, după Boroczyn.

am adunat acum câțiva ani de pe locul unde se ridica ea.

Apropierea râului Dâmbovița și existența turlelor de biserică arată lămurit că în această acvarelă

Ca paraclis al vechii Curți Arse trebuie considerată biserica Spirea Veche, desemnată și în planul lui Boroczyn, în care am găsit steagul armatelor lui Constantin Ipsilanti.